ПУБЛІЧНА СЛУЖБА

УДК 35.077:355.292(477)
DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.5/22

Волошко А. С.
https://orcid.org/0009-0004-0270-1799
Державної установи Науково-навчальний експертний центр «Бородянка» Міністерства у справах ветеранів

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ В УКРАЇНІ

У статті досліджено особливості формування та реалізації державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні в умовах тривалої збройної агресії, зростання чисельності ветеранів та необхідності системного реагування держави на виклики їхнього повернення до мирного життя. Обґрунтовано, що реінтеграція ветеранів є не лише складовою соціальної політики, а й важливим напрямом державного управління, який охоплює комплекс правових, організаційних, соціально-економічних, медичних, психологічних, освітніх і трудових заходів, спрямованих на відновлення соціального функціонування, забезпечення гідного рівня життя, реалізацію прав і свобод ветеранів, а також їх повноцінне включення в суспільне, професійне та громадянське середовище.

Актуальність теми зумовлена тим, що в сучасних умовах в Україні суттєво зростає потреба у формуванні цілісної, ефективної та міжвідомчо скоординованої моделі державної політики у сфері реінтеграції ветеранів. Доведено, що традиційні підходи, які зосереджуються переважно на соціальних виплатах або окремих елементах пільгового забезпечення, уже не відповідають масштабам і складності сучасних викликів. Натомість державна політика у цій сфері має орієнтуватися на довгостроковий супровід ветерана, урахування його індивідуальних потреб, підтримку сім'ї, сприяння зайнятості, розвитку підприємництва, доступу до медичних, реабілітаційних і психосоціальних послуг, а також на створення умов для активної участі ветеранів у житті територіальних громад і держави загалом.

У роботі визначено, що реінтеграція ветеранів як об'єкт державної політики має міжсекторальний характер і потребує ефективної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, установ соціального захисту, освітніх інституцій, служб зайнятості, громадських об'єднань та ветеранських організацій. Наголошено, що результативність державної політики значною мірою залежить від узгодженості функцій і повноважень між цими суб'єктами, наявності чітких механізмів координації, нормативного забезпечення, ресурсної спроможності та системи моніторингу результатів.

У статті проаналізовано основні напрями державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні. До них віднесено соціальний захист, медичну та психологічну допомогу, професійну адаптацію, працевлаштування, освітню підтримку, житлові програми, правовий супровід, розвиток механізмів участі ветеранів у суспільному житті та формування безбар'єрного середовища для їхньої інтеграції у громаду. Обґрунтовано, що ефективність державної політики визначається не лише обсягом задекларованих гарантій, а передусім якістю інституційного забезпечення, доступністю послуг, спроможністю системи реагувати на комплексні потреби ветеранів та їхніх сімей, а також здатністю переходити від фрагментарних рішень до цілісної моделі супроводу.

Значну увагу приділено виявленню ключових проблем реалізації державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні. Серед таких проблем виокремлено фрагментарність нормативно-правової бази, дублювання функцій між окремими органами влади, недостатню міжвідомчу координацію, нерівномірний розвиток системи послуг у різних регіонах, обмеже-

© Волошко А. С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

ність кадрових і фінансових ресурсів, недостатню цифровізацію процесів супроводу, а також відсутність цілісної системи оцінювання ефективності політики реінтеграції. Підкреслено, що наявні проблеми знижують результативність державних рішень і не дають змоги повною мірою забезпечити потреби ветеранів у процесі повернення до цивільного життя.

Окремо акцентовано увагу на необхідності впровадження людиноцентричного підходу до формування та реалізації державної політики. Доведено, що ветеран має розглядатися не лише як отримувач соціальних гарантій, а як активний суб'єкт суспільного розвитку, носій професійного, лідерського та громадянського потенціалу. У зв'язку з цим реінтеграція ветеранів повинна спиратися на принципи адресності, доступності, безперервності, поваги до гідності, міжвідомчої взаємодії, партнерства з громадянським суспільством та орієнтації на довгостроковий соціальний результат.

За результатами дослідження обґрунтовано пріоритетні напрями вдосконалення державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні. До них віднесено: удосконалення нормативно-правового забезпечення; формування єдиного координаційного підходу до надання послуг; розвиток міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії; розширення мережі послуг на рівні територіальних громад; упровадження цифрових інструментів обліку, супроводу та маршрутизації ветеранів; посилення програм професійної адаптації та зайнятості; розвиток психосоціальної підтримки; удосконалення системи моніторингу та оцінювання результативності державної політики.

Зроблено висновок, що державна політика у сфері реінтеграції ветеранів в Україні має трансформуватися від переважно компенсаційної моделі до комплексної моделі соціальної, професійної, психологічної та громадянської інтеграції. Така трансформація є необхідною умовою забезпечення гідного повернення ветеранів до мирного життя, зміцнення соціальної стійкості громад, збереження людського потенціалу держави та формування ефективної системи публічного управління в умовах воєнного і повоєнного розвитку України.

Ключові слова: *публічне управління, державна політика, реінтеграція ветеранів, публічне управління, соціальна адаптація, ветеранська політика, Україна.*

Постановка проблеми. В умовах тривалої збройної агресії проти України, значного збільшення чисельності ветеранів та ускладнення соціально-економічних умов суспільного розвитку особливої актуальності набуває питання формування та реалізації ефективної державної політики у сфері їхньої реінтеграції. Повернення ветеранів до цивільного життя є складним, багатовимірним процесом, що охоплює соціальну адаптацію, відновлення фізичного і психічного здоров'я, професійну реалізацію, забезпечення доступу до освіти, працевлаштування, житла, соціальних послуг і громадської участі. У зв'язку з цим реінтеграція ветеранів потребує системного, міжвідомчо скоординованого та людиноцентричного підходу з боку держави.

Сучасна практика свідчить, що державна політика у сфері реінтеграції ветеранів в Україні ще не набула достатньої цілісності та результативності. Попри наявність нормативно-правової бази, розширення інституційного забезпечення та запровадження окремих програм підтримки, у цій сфері зберігаються суттєві проблеми, пов'язані з фрагментарністю управлінських рішень, недостатньою координацією між органами державної влади та місцевого самоврядування, нерівномірною доступністю послуг у регіонах, обмеженістю ресурсів, дублюванням функцій між суб'єктами політики, а також відсутністю цілісної системи моніторингу та оцінювання ефективності прийнятих рішень.

Особливої уваги потребує те, що традиційні підходи до ветеранської політики, зосереджені переважно на компенсаційних механізмах, соціальних виплатах і пільгах, уже не відповідають масштабам сучасних викликів. Ветерани потребують не лише матеріальної підтримки, а й комплексного супроводу, який включає медичну, психологічну, реабілітаційну, освітню, професійну та правову допомогу, а також створення умов для їх повноцінного включення у життя територіальних громад і суспільства загалом. Саме тому проблема реінтеграції ветеранів виходить за межі вузького соціального захисту та постає як важливий напрям державної політики і публічного управління.

Необхідність удосконалення державної політики у сфері реінтеграції ветеранів зумовлена також потребою переходу від фрагментарних і реактивних заходів до стратегічно орієнтованої моделі управління, заснованої на принципах міжвідомчої взаємодії, адресності, доступності, безперервності послуг, цифровізації управлінських процесів та партнерства держави з громадянським суспільством. У цьому контексті особливого значення набуває наукове осмислення

існуючих підходів, виявлення проблем реалізації політики та обґрунтування напрямів підвищення її ефективності.

Отже, постає об'єктивна потреба у комплексному дослідженні державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні, аналізі її змісту, механізмів реалізації, основних проблем та перспектив удосконалення відповідно до сучасних умов воєнного і повоєнного розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні останніми роками набула особливої актуальності у вітчизняному науковому дискурсі. Це пов'язано зі зростанням чисельності ветеранів, ускладненням їхніх соціальних, психологічних, професійних і правових потреб, а також із необхідністю формування цілісної моделі державного реагування на виклики повернення захисників до цивільного життя. Дослідження цієї проблематики здійснюється в межах публічного управління, державної соціальної політики, права, психології, соціальної роботи та реабілітології.

Теоретико-методологічні засади публічного управління, державної політики та механізмів державного регулювання соціальної сфери розкрито у працях В. Б. Авер'янова, Н. Р. Нижник, О. Ю. Оболенського, В. М. Князєва, В. Д. Бакуменка, Ю. П. Битяка, які заклали підґрунтя для осмислення держави як суб'єкта формування та реалізації суспільно значущої політики [1–6]. Наукові напрацювання зазначених авторів дають змогу розглядати реінтеграцію ветеранів не лише як соціальну проблему, а як комплексний об'єкт публічного управління, що потребує належного нормативно-правового, інституційного, організаційного та ресурсного забезпечення.

Окрему групу становлять дослідження, присвячені соціальному захисту, соціальній адаптації, психологічному відновленню та реабілітації учасників бойових дій. Значний внесок у розроблення цих питань здійснили О. М. Кокун, О. А. Блінов, Г. П. Лазос, Н. А. Агаєв, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська, В. В. Остапчук [7–10]. У працях цих авторів обґрунтовано, що повернення ветерана до мирного життя є тривалим і багатовимірним процесом, який включає відновлення психологічної рівноваги, подолання наслідків бойового стресу, адаптацію до нових соціальних ролей, відновлення професійної активності та налагодження взаємодії з родиною і суспільством. Ці дослідження є важливими для розуміння того, що державна політика у сфері реінтеграції ветеранів повинна виходити за межі вузького соціального забезпечення та орієнтуватися на комплексний супровід особи.

Важливе місце у структурі наукових джерел посідають праці, у яких аналізуються правові та організаційні засади реалізації ветеранської політики в Україні, а також нормативно-правове забезпечення соціального захисту ветеранів [11–15]. Ці джерела засвідчують, що в Україні сформовано базове правове поле для підтримки ветеранів, однак воно ще потребує вдосконалення в частині координації суб'єктів політики, інтеграції послуг, розвитку механізмів моніторингу результативності та запровадження людиноцентричного підходу.

Певна частина сучасних досліджень присвячена питанням професійної адаптації ветеранів, їхнього працевлаштування, підтримки ветеранського підприємництва та включення у життя територіальних громад [16–18]. У цих працях наголошується, що успішна реінтеграція ветеранів значною мірою залежить від доступу до освіти, перекваліфікації, ринку праці, місцевих програм підтримки та громадянської участі. Саме тому ефективна державна політика має поєднувати загальнодержавні інструменти з можливостями територіальних громад, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань і ветеранських організацій.

Водночас аналіз наукових праць свідчить, що, попри наявність значного масиву досліджень, питання саме державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні як цілісної системи публічного управління залишається недостатньо розробленим. Більшість робіт зосереджені на окремих аспектах проблеми – психологічній реабілітації, соціальному захисті, правовому забезпеченні або професійній адаптації. Натомість комплексний аналіз взаємодії інституцій, механізмів координації, оцінювання ефективності державної політики, цифровізації послуг та ролі територіальних громад у процесі реінтеграції ветеранів потребує подальшого наукового опрацювання. Це зумовлює необхідність системного дослідження державної політики у зазначеній сфері та обґрунтування напрямів її вдосконалення відповідно до сучасних викликів воєнного і повоєнного розвитку України.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні та визначення шляхів підвищення її ефективності.

Виклад основного матеріалу. В умовах широкомасштабної війни та тривалої збройної агресії проти України питання реінтеграції ветеранів набуває стратегічного значення для держави, суспільства та системи публічного управління. Повер-

нення військовослужбовців до цивільного життя після участі у бойових діях є складним і багатовимірним процесом, що охоплює не лише отримання передбачених законодавством соціальних гарантій, а й відновлення соціальних зв'язків, професійної активності, психологічної рівноваги, фізичного здоров'я, життєвих перспектив та громадянської участі. У цьому контексті державна політика у сфері реінтеграції ветеранів повинна розглядатися як комплексний напрям публічного управління, спрямований на створення умов для повноцінного повернення ветеранів до мирного життя [1–4].

Наукові підходи до трактування державної політики засвідчують, що її ефективність визначається не лише наявністю нормативно-правових актів чи окремих управлінських рішень, а насамперед системністю, послідовністю, узгодженістю суб'єктів реалізації та орієнтацією на суспільно значущий результат [4; 6]. У межах ветеранської політики це означає, що державне реагування не може обмежуватися наданням пільг або компенсацій, оскільки потреби ветеранів виходять далеко за рамки матеріального забезпечення. Ветеран після повернення з війни стикається з необхідністю адаптації до нового соціального статусу, відновлення професійної кар'єри, доступу до медичної й психологічної допомоги, вирішення житлових, правових, сімейних та освітніх питань [7–10]. Саме тому реінтеграція має розумітися як тривалий, безперервний і міжсекторальний процес.

Нормативно-правову основу державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні формують закони України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про основні засади державної ветеранської політики», а також підзаконні нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України та акти центральних органів виконавчої влади [11–15]. Указані документи визначають основні категорії ветеранів, систему державних гарантій, напрями соціального захисту, повноваження уповноважених органів та загальні засади реалізації ветеранської політики. Водночас сучасний стан нормативного забезпечення свідчить, що, попри наявність правової бази, вона ще не забезпечує повною мірою цілісність і узгодженість політики реінтеграції ветеранів, оскільки окремі норми залишаються фрагментарними, а механізми реалізації – недостатньо інтегрованими [11; 13; 14].

Особливе місце у реалізації державної політики у цій сфері належить Міністерству у справах ветеранів України, яке виконує функції формування та реалізації державної політики щодо соціального захисту ветеранів, членів їхніх сімей, постраждалих учасників Революції Гідності та інших категорій осіб, визначених законодавством [14]. Однак реінтеграція ветеранів не може бути ефективною лише в межах діяльності одного центрального органу виконавчої влади. Її результативність залежить від налагодженої взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, закладами охорони здоров'я, центрами зайнятості, установами соціального захисту, освітніми інституціями, громадськими об'єднаннями та ветеранськими організаціями [3; 14; 18]. Така міжвідомча та міжсекторальна координація є однією з ключових умов формування цілісної системи супроводу ветерана.

Одним із базових напрямів державної політики у сфері реінтеграції ветеранів є соціальний захист. Його традиційно пов'язують із наданням пільг, компенсацій, пенсійного забезпечення, житлових гарантій, медичного обслуговування та інших форм державної підтримки [11; 12]. Проте сучасна практика доводить, що соціальний захист має розглядатися ширше – як інструмент забезпечення реальної спроможності ветерана адаптуватися до цивільного середовища, реалізувати власний потенціал і відновити якість життя. Це потребує поєднання матеріальної підтримки з адресними послугами супроводу, психологічною допомогою, професійною орієнтацією, освітніми можливостями та підтримкою родини [10; 16].

Важливим складником державної політики є медична, психологічна та психосоціальна підтримка ветеранів. Дослідження українських науковців переконливо доводять, що участь у бойових діях часто супроводжується психотравмувальним досвідом, наслідками бойового стресу, порушенням емоційної рівноваги, труднощами у міжособистісній комунікації та професійній адаптації [8–10]. Саме тому система державної підтримки має передбачати не лише лікування чи реабілітацію у вузькому клінічному розумінні, а й довгострокову психосоціальну допомогу, орієнтовану на відновлення функціонування особи у сім'ї, трудовій діяльності, громадському середовищі. У цьому контексті ефективність державної політики значною мірою залежить від доступності відповідних послуг, кадрового забезпечення, підготовки фахівців та усунення стигматизації звернення по психологічну допомогу [8; 9].

Не менш важливим напрямом є професійна адаптація та працевлаштування ветеранів. Повер-

нення до економічно активного життя є однією з ключових умов успішної реінтеграції, оскільки зайнятість забезпечує не лише матеріальну стабільність, а й відчуття соціальної значущості, самореалізації та включеності до суспільства [16; 17]. У зв'язку з цим державна політика має бути спрямована на розвиток системи перекваліфікації, професійного навчання, стимулювання роботодавців до працевлаштування ветеранів, а також підтримку ветеранського підприємництва. Особливу роль у цьому процесі можуть відігравати територіальні громади, які здатні формувати локальні програми зайнятості, адаптаційні сервіси та механізми супроводу ветеранів відповідно до особливостей місцевого ринку праці [17; 18].

Суттєвою проблемою реалізації державної політики у сфері реінтеграції ветеранів залишається недостатня координація між суб'єктами її формування та реалізації. Попри наявність профільного міністерства та визначених законодавством повноважень різних органів, на практиці часто спостерігаються дублювання функцій, фрагментарність управлінських рішень, відсутність єдиного маршруту отримання послуг ветераном, а також складність доступу до інформації щодо наявних можливостей підтримки [13–15]. Така ситуація знижує результативність державної політики, ускладнює доступ ветеранів до послуг і формує додаткові адміністративні бар'єри. Тому одним із пріоритетів удосконалення державної політики має стати створення інтегрованої системи управління реінтеграцією ветеранів, у межах якої буде забезпечено взаємодію всіх суб'єктів політики на основі чітко визначених функцій, стандартів послуг і механізмів координації [3; 14; 18].

Окремої уваги потребує впровадження людиноцентричного підходу у формуванні та реалізації державної політики. Сучасні наукові підходи та практичні потреби засвідчують, що ветеран повинен розглядатися не лише як отримувач допомоги, а як активний учасник суспільного розвитку, носій професійного, громадянського та лідерського потенціалу [7; 16]. Це означає, що державна політика має орієнтуватися не лише на компенсацію втрат, а й на створення умов для самореалізації, розвитку ініціативності, участі у прийнятті рішень на місцевому рівні, ветеранському самоврядуванні, громадській діяльності та підприємництві. Такий підхід відповідає сучасним принципам публічного управління, у межах яких головним критерієм ефективності є не формальне виконання функцій, а реальна соціальна результативність політики [4; 6].

У сучасних умовах важливим напрямом удосконалення державної політики є цифровізація процесів супроводу ветеранів. Йдеться про створення електронних реєстрів, цифрових кабінетів отримувача послуг, механізмів міжвідомчого обміну інформацією, систем моніторингу індивідуальної траєкторії реінтеграції, а також спрощення доступу до адміністративних і соціальних послуг [13; 14]. Цифрові інструменти здатні підвищити прозорість, оперативність і адресність підтримки, зменшити бюрократичне навантаження та забезпечити більш ефективне використання державних ресурсів. Разом із тим цифровізація має супроводжуватися належним правовим регулюванням, технічним забезпеченням і захистом персональних даних.

Таким чином, державна політика у сфері реінтеграції ветеранів в Україні є складною багаторівневою системою, яка охоплює нормативно-правове регулювання, інституційне забезпечення, соціальний захист, медичну та психологічну допомогу, професійну адаптацію, механізми громадської участі та міжвідомчу координацію. Її ефективність визначається не лише обсягом задекларованих гарантій, а й здатністю держави створити доступну, безперервну, людиноцентричну та інтегровану систему підтримки ветеранів. Саме тому подальше вдосконалення державної політики має бути пов'язане з розвитком комплексного супроводу ветеранів, посиленням ролі територіальних громад, удосконаленням координаційних механізмів, цифровізацією послуг та впровадженням системи моніторингу й оцінювання результативності управлінських рішень [13–18].

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що державна політика у сфері реінтеграції ветеранів в Україні є одним із пріоритетних напрямів сучасного публічного управління, значущість якого суттєво зросла в умовах тривалої війни та майбутнього повоєнного відновлення держави. Реінтеграція ветеранів є складним і багатовимірним процесом, що охоплює соціальну, психологічну, медичну, професійну, правову та громадянську складові, а тому потребує не фрагментарних, а комплексних управлінських рішень.

З'ясовано, що чинна нормативно-правова база України загалом формує основу для реалізації державної ветеранської політики, однак її практична ефективність залишається недостатньою через фрагментарність окремих механізмів, недостатню узгодженість між суб'єктами реалізації, дублювання функцій та нерівномірний доступ ветеранів

до послуг залежно від території проживання. Це свідчить про необхідність переходу від переважно компенсаційної моделі підтримки до інтегрованої, людиноцентричної системи супроводу ветерана.

Доведено, що ефективна реінтеграція ветеранів неможлива без забезпечення належної міжвідомчої координації між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами охорони здоров'я, системою соціального захисту, освітніми установами, службою зайнятості, громадськими та ветеранськими організаціями. Особливого значення набуває формування єдиного узгодженого механізму взаємодії, який дасть змогу забезпечити безперервність, адресність і доступність послуг для ветеранів.

Обґрунтовано, що пріоритетними напрямами вдосконалення державної політики у сфері реінтеграції ветеранів мають стати: розвиток комплексних програм соціальної, психологічної та професійної адаптації; розширення можливостей працевлаштування, перекваліфікації та підтримки ветеранського підприємництва; посилення ролі територіальних громад у реалізації ветеранської політики; цифровізація процедур надання послуг; упровадження системи моніторингу та оцінювання результативності управлінських рішень; а також активніше залучення інститутів громадянського суспільства до формування і реалізації відповідних заходів.

Отже, удосконалення державної політики у сфері реінтеграції ветеранів в Україні повинно ґрунтуватися на принципах системності, міжвідомчої взаємодії, людиноцентризму, доступності та довгострокового супроводу. Саме такий підхід сприятиме не лише ефективному поверненню ветеранів до цивільного життя, а й зміцненню соціальної згуртованості, людського потенціалу та інституційної спроможності держави в умовах воєнного і повоєнного розвитку.

Список літератури:

1. Авер'янов В. Б. Державне управління в Україні: проблеми адміністративно-правової теорії та практики. Київ : Факт, 2003. 384 с.

2. Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. Київ : Вид-во УАДУ, 1998. 160 с.

3. Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 472 с.

4. Князєв В. М., Бакуменко В. Д. Державне управління: філософські, методологічні та практичні проблеми : монографія. Київ : Вид-во НАДУ, 2003. 320 с.

5. Битяк Ю. П. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 544 с.

6. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія. Київ : Вид-во УАДУ, 2000. 328 с.

7. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця : монографія. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. 200 с.

8. Блінов О. А. Психологія бойової психічної травми : монографія. Київ : Талком, 2016. 246 с.

8. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення : метод. посіб. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.

9. Лазос Г. П. Психологічна допомога учасникам бойових дій у процесі їх соціально-професійної адаптації. *Проблеми сучасної психології.* 2018. Вип. 2. С. 112–121.

10. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22 жовт. 1993 р. № 3551-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12 (дата звернення: 07.09.2026).

11. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20 груд. 1991 р. № 2011-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12 (дата звернення: 07.09.2026).

12. Про основні засади державної ветеранської політики : Закон України від 24 серп. 2023 р. № 3295-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3295-20 (дата звернення: 07.09.2026).

13. Положення про Міністерство у справах ветеранів України : постанова Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2018 р. № 1175. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1175-2018-%D0%BF (дата звернення: 07.09.2026).

14. Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та членів сімей загиблих : постанова Кабінету Міністрів України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення: 07.09.2026).

14. Колесніченко О. С. Соціальна адаптація учасників бойових дій в умовах трансформації українського суспільства. Український соціум. 2019. № 3. С. 98–109.

15. Риженко І. М. Професійна адаптація ветеранів як складова державної соціальної політики. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 7. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/ (дата звернення: 07.09.2026).

17. Серьогін С. М., Бородін Є. І. Публічне управління соціальними процесами в умовах суспільних трансформацій. *Аспекти публічного управління*. 2020. Т. 8, № 2. С. 5–14.

Voloshko A. S. STATE POLICY IN THE FIELD OF VETERANS' REINTEGRATION IN UKRAINE

The article examines the specific features of the formation and implementation of state policy in the field of veterans' reintegration in Ukraine under conditions of prolonged armed aggression, the growing number of veterans, and the need for a systemic state response to the challenges associated with their return to civilian life. It is substantiated that veterans' reintegration is not only a component of social policy but also an important area of public administration that encompasses a set of legal, organizational, socio-economic, medical, psychological, educational, and employment-related measures aimed at restoring social functioning, ensuring a decent standard of living, guaranteeing the exercise of veterans' rights and freedoms, and promoting their full inclusion in social, professional, and civic life.

The relevance of the topic is determined by the fact that, under current conditions in Ukraine, there is a significantly growing need to form a comprehensive, effective, and interagency-coordinated model of state policy in the field of veterans' reintegration. It has been proven that traditional approaches focused mainly on social payments or certain elements of preferential support no longer correspond to the scale and complexity of current challenges. Instead, state policy in this area should be oriented toward long-term support for veterans, taking into account their individual needs, family support, the promotion of employment, entrepreneurship development, access to medical, rehabilitation, and psychosocial services, as well as the creation of conditions for the active participation of veterans in the life of territorial communities and the state as a whole.

The study determines that veterans' reintegration as an object of state policy has an intersectoral character and requires effective interaction among public authorities, local self-government bodies, healthcare institutions, social protection agencies, educational institutions, employment services, public associations, and veterans' organizations. It is emphasized that the effectiveness of state policy largely depends on the consistency of functions and powers among these actors, the availability of clear coordination mechanisms, regulatory support, resource capacity, and a result monitoring system.

The article analyzes the main directions of state policy in the field of veterans' reintegration in Ukraine. These include social protection, medical and psychological assistance, professional adaptation, employment, educational support, housing programs, legal assistance, the development of mechanisms for veterans' participation in public life, and the formation of a barrier-free environment for their integration into the community. It is substantiated that the effectiveness of state policy is determined not only by the scope of declared guarantees, but above all by the quality of institutional support, service accessibility, the capacity of the system to respond to the complex needs of veterans and their families, and the ability to move from fragmented decisions to a comprehensive support model.

Considerable attention is paid to identifying the key problems in the implementation of state policy in the field of veterans' reintegration in Ukraine. Among these problems are the fragmentation of the regulatory framework, duplication of functions among individual public authorities, insufficient interagency coordination, uneven development of the service system across regions, limited human and financial resources, insufficient digitalization of support processes, and the absence of a comprehensive system for evaluating the effectiveness of reintegration policy. It is emphasized that these existing problems reduce the effectiveness of state decisions and do not allow the needs of veterans in the process of returning to civilian life to be fully met.

Special attention is also focused on the need to introduce a people-centered approach to the formation and implementation of state policy. It is proven that a veteran should be considered not only as a recipient of social guarantees, but also as an active subject of social development and a bearer of professional, leadership, and civic potential. In this regard, veterans' reintegration should be based on the principles of targeting, accessibility, continuity, respect for dignity, interagency cooperation, partnership with civil society, and orientation toward a long-term social outcome.

Based on the results of the study, priority directions for improving state policy in the field of veterans' reintegration in Ukraine are substantiated. These include improving regulatory support; forming a unified coordination approach to service provision; developing interagency and intersectoral cooperation; expanding the service network at the level of territorial communities; introducing digital tools for registration, support, and case routing of veterans; strengthening professional adaptation and employment programs; developing psychosocial support; and improving the system for monitoring and evaluating the effectiveness of state policy.

It is concluded that state policy in the field of veterans' reintegration in Ukraine should be transformed from a predominantly compensatory model into a comprehensive model of social, professional, psychological, and civic integration. Such a transformation is a necessary condition for ensuring the dignified return of veterans to civilian life, strengthening the social resilience of communities, preserving the human potential of the state, and forming an effective system of public administration under the conditions of Ukraine's wartime and post-war development.

Keywords: *public administration, state policy, veterans' reintegration, social adaptation, veteran's policy, Ukraine.*

Дата першого надходження статті до видання: 07.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026